

Obejrzyj za zgodą rodziców:

<https://www.youtube.com/watch?v=XpeLwfKwHFU> - Kazimierz Wielki i Jego Czasy (Film Edukacyjny) Część 1
<https://www.youtube.com/watch?v=I-kxk6BHNgs> - Kazimierz Wielki i Jego Czasy (Film Edukacyjny) Część 2
<https://vod.tvp.pl/video/zakochaj-sie-w-polsce.szlak-orlich-gniazd.34318312> - Szlak Orlich Gniazd

Lekcja 51

Urodził się 30 kwietnia 1310 w Kowalu, a zmarł 5 listopada 1370 w Krakowie.

Temat: Czasy Kazimierza Wielkiego.

1. W 1333 roku królem Polski został Kazimierz Wielki, był ostatnim władcą z dynastii Piastów.

Prawo składu zobowiązywało każdego podróżującego kupca do zatrzymania się w Krakowie i wystawienia swoich towarów.

Władzę po królu Władysławie Łokietku w Królestwie Polskim odziedziczył jego syn Kazimierz (nazwany później Wielkim). Został on koronowany w katedrze wawelskiej.

Władca musiał uporać się z wieloma problemami. Państwo było wyniszczone długotrwałymi wojnami, co nie sprzyjało rozwojowi gospodarczemu.

Król okazał się dobrym gospodarzem. Za jego długiego panowania (panował w latach 1333–1370) Polska stała silnym się państwem z dobrze rozwiniętą gospodarką. Był ostatnim władcą z dynastii piastowskiej na polskim tronie.

2. Kazimierz Wielki wspierał rozwój rzemiosła, rolnictwa i handlu, Kraków otrzymał od króla przywilej zwany prawem składu.

Za rządów Kazimierza Wielkiego doszło również do ważnych zmian wśród mieszkańców jego królestwa. Zaczęły powstawać tak zwane **stany**, to jest grupy społeczne, różniące się między sobą swoimi prawami. Wytworzyły się podstawy kilku stanów – **szlacheckiego (rycerskiego), mieszczańskiego i duchownego**. Każdy z tych stanów starał się o uzyskanie dla siebie dalszych praw, zwanych **przywilejami**. Przykładem takiego przywileju może być zobowiązanie władcy wobec szlachty do nienakładania nowych podatków albo do płacenia uczestnikom zagranicznych wypraw wojennych. Dzięki tego rodzaju prawom, stany stawały się coraz ważniejsze w państwie i mogły wywierać wpływ na króla.

Źródło: <https://epodreczniki.pl/a/od-polski-drewnianej-do-murowanej--rzady-kazimierza-wielkiego/DIMRHznjV>

3. W 1343 roku w Kaliszu, Kazimierz Wielki zawarł z Krzyżakami pokój wieczysty (do Polski wracają Kujawy i ziemia dobrzyńska, zaś Pomorze Gdańskie i ziemia chełmińska zostają uznane za „jałmużnę” władcy Polski dla Zakonu).

Zródło: a/ od-polski-drewnianej-do-murowanej--rządy-kazimierza-wielkiego/DIMRHznjV

4. Kazimierz Wielki doprowadził do zrzeczenia się przez króla Czech, Jana Luksemburczyka praw do korony polskiej.

WAŻNE DATY

1343 rok - pokój wieczysty z zakonem krzyżackim

1348 rok - pokój polsko-czeski w Namysłowie – zrzeczenie się przez Kazimierza Wielkiego praw do Śląska

1349 rok - przyłączenie do Polski Rusi Halicko-Włodzimierskiej

5. Król Kazimierz rozkazał wznieść wiele zamków w miejscach ważnych dla obrony kraju.

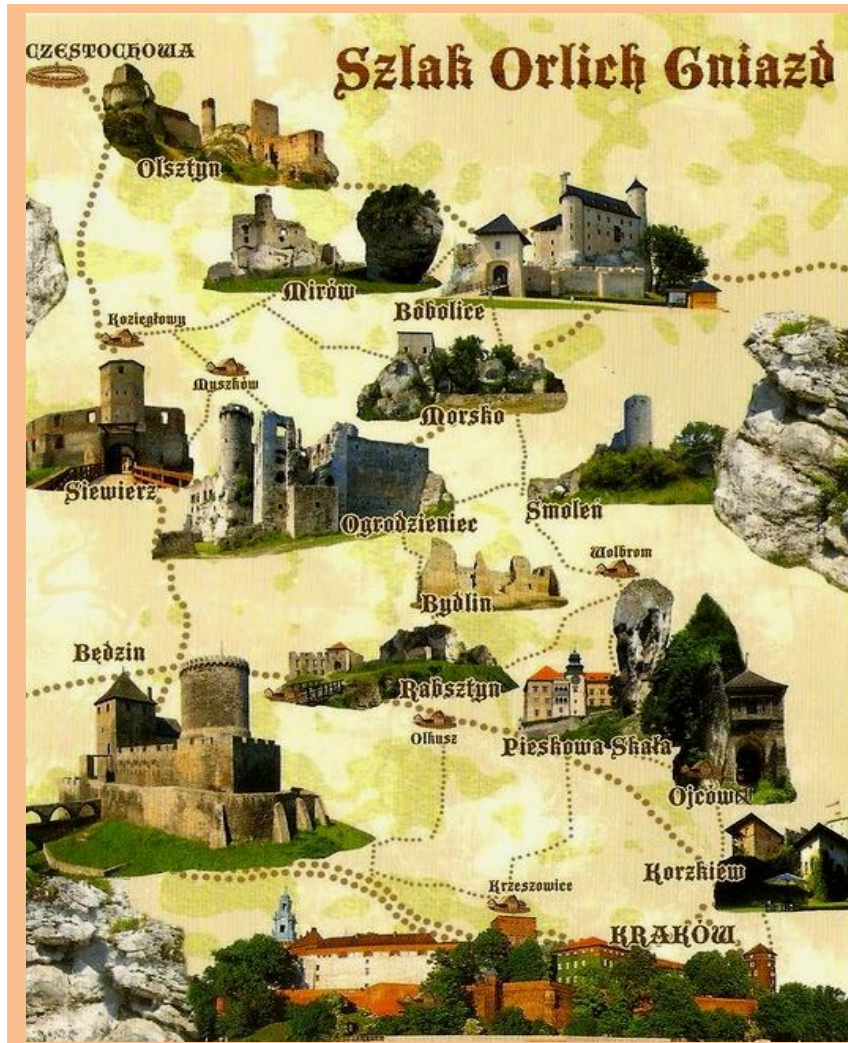
Gospodarka i skarb

- Wprowadził jednolitą monetę zwaną groszem polskim lub krakowskim
- Wszystkich poddanych obciążono jednolitym podatkiem zwanym poradnym.
- Chronił polskich kupców, zwalniał od płacenia ceł.
- Wprowadził przymus drogowy i prawo składu – kupcy musieli wędrować szlakami wyznaczonymi przez króla.
- Popierał rozwój górnictwa. W dobrach królewskich znajdowały się kopalnie srebra, ołowiu i soli.
- Ważną część dochodu króla stanowiły żupy solne w Bochni i w Wieliczce. Król wprowadził urząd żupnika.

Grosz krakowski

Kazimierz Wielki „zbudował” 200 miast, 50 warownych zamków, 27 miast „otoczył” murami.

Źródło: <https://www.google.com/search?q=szlak+orlich+gniazd&source=lnms&tbn=isch&sa=X&ved=2ahUKEwJSIM>

6. W **1364 roku** król Kazimierz Wielki założył Akademię Krakowską pierwszą w Polsce wyższą uczelnię.

Dzięki Akademii Krakowskiej umocniła się pozycja Królestwa Polskiego w Europie. Wzrosło także znaczenie miasta Krakowa. Założona przez króla Kazimierza uczelnia istnieje do dziś, obecnie nosi nazwę Uniwersytetu Jagiellońskiego. Na uniwersytecie studiowało wielu wybitnych postaci między innymi **ASTRONOM MIKOŁAJ KOPERNIK**, **KRÓL POLSKI JAN III SOBIESKI**, PÓŹNIEJSZY PAPIEŻ **KAROL WOJTYŁA (JAN PAWEŁ II)**.

7. W czasach panowania Kazimierza prężnie rozwijało się górnictwo, wiele miast małopolskich opierało swój handel o żupy solne w Wieliczce czy Bochni.

8. Kazimierz Wielki nie zaniedbywał nauki i sztuki, fundował nowe kościoły i ozdabiał i wyposażał już istniejące jak np. katedra krakowska na Wawelu, katedra w Sandomierzu, kolegiata w Wiślicy, kolegiata w Stopnicy, kościoły w Szydłowie i Niepołomicach.

PRACA DOMOWA

Odszukaj w Internecie obiekty, o których mówi punkt 8. Napisz, który i dlaczego zrobił na tobie największe wrażenie?